

**Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis
Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et
Justitiae, Sive Decisivi Discursus**

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in
quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus
respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum
luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque
omnibus in utroque Foro ...

De Fideicommissis, Primogenitvris, Et Majoratibvs

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1690

Disc. CLXXXIII. Anconitana successionis. De eadem materia fideicommissi
fiduciarii juxta terminos test. in I. Theopompus, Quomodo declaratio, seu
nominatio per fiduciarium fieri debeat; Et an ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74060](#)

hæreditarii essent notabiles, adeo ut iste esset ex magis qualificatis Canonicatis, quod redundaret in honorificentiam memorie testatoris, ejusque coniunctorum, maioremque cultum, ac honorificentiam, tam Ecclesie, quam ipsius Cappellæ; Everso eratio cappellanie non residentialis, & conferibili cuicunque ignobili, vel absenti nullum ex his effectibus patit; Exinde magnum resultat argumentum ei alterum addebatur, quod cum hujus hæreditatis redditibus multæ cappellania etiam residentiales, ac servitrix pro majori Ecclesie & Cappellæ cultu erigi potuerint, ideoque claram diœbam resultare inversimilitudinem recteque intrare, ac adaptari vulgare receptum axiomam, ut sicuti verisimile habet imaginem veritatis, ita inversimile imaginem habeat falsitatis.

Ad hæc autem comprobanda satis conferre ponderabam doctrinam Baroli in l. quem hæredi ff. 27 dñbus dub. num. 2, quam refert & lequitur Cæstrensi, ibidem num. 3, ubi agendo de confimili fiduciaria voluntate duobus communicata, qui inter se discrepant s deciditur, quod neutri deferrendum sit ratione incertitudinis, vel quod attendi debeat illa declaratio, quæ ex affectione testatoris, aliique circumstantiis magis verisimilis pro iudicis prudenti arbitrio videatur; In his autem in substantia residuebat punitus controversia, Alia enim, quæ hinc inde deducebantur, arque in causa decisionibus insinuantur, potius evagatoria, sed flores, ac ornamenti disputationis dici possunt; Atque ex hoc secundo motivo, justæ, beneque fundatae vise fuerunt dictæ resolutiones, quibus merito dicta societas, ac nominatus illi adhærens acquieverunt.

ANCONITANA SUCCESSIONIS

PRO
FRANCISCO ET ALIIS
CVM
ARTHEMIO ET ALIIS
DE THOMASIIS.

Casus disputatus coram A. C.
ubi adhuc penderet.

De eadem materia fideicommissi fiduciarii juxta terminos text. in l. Theopompus, Quomodo declaratio, seu nominatio per fiduciarium fieri debeat; Et an requiratur voluntas omnino determinata; Et quid ubi fiduciarius declaracionem non fecisset, vel fecisset in una, & non in altera linea, quibusnam fideicommissum debeatur, Et an

intret reciproca ordinata interminatos, Et an non facta nominatione debeatur fideicommissum omnibus, vel soli primogenito linea, Et an numerus singulariter solvi possit in plurem, atque possint nominari, vel cencianuntur minati.

S U M M A R I U M

- 1 Acti series.
- 2 Velleitas, seu voluntas non redditualis nihil operatur.
- 3 Habens facultatem nominandi unum non possumare plures.
- 4 Vocato eo, quem aliquis nominaverit, valde non facta, vel malefacta nominatio tempore genitus, vel major natu eorum, invenienda erat electio, & num. 17.
- 5 Testis singularis bene informatus cum administrabat.
- 6 Recensentur administratio, quæ in causa concurret.
- 7 Quod in hac materia defratur administratio.
- 8 De eadem conclusione, de qua num. 2.
- 9 De invalida dispositione collata in alienatione tamen.
- 10 Quod ista male per antiquos dicatur copia.
- 11 De facultate nominandi, vel eligendam per diversi que questionibus in hac materia sunt remissive.
- 12 De interpretatione voluntatis dubia ab aliis remissive.
- 13 De causa præcisæ controversia ubi voluntas est determinata, sed aliqui secretæ voluntatis, quævis dicatur iste fiduciarius, quod propositum.
- 14 Iuramentum alias in fiduciarii declaracione sufficiens non requiritur, ubi testator expresso.
- 15 Quod in fiduciario publicante voluntate per commissam non requiratur ejus voluntas determinata, de qua num. 2, & 8.
- 16 Si fiduciarius faciat duas diversas declarationes, potius deferri debet.
- 17 De declaratione, de qua num. 4.
- 18 De alia declaratione ejusdem conclusione.
- 19 De consideratione, ob quam dispositio in inventarii publicari posse verificari etiam in numeris plures.
- 20 Ad materiam text. in l. hæredes mei, & curia ad Trebell. super resolutione numeri regis in pluralitate.

D I S C . CLXXXIII,

Ionna Landriana habens ex Joanne de Tarrifis viro jam defuncto duos filios, Thomam licet militem Hieronymum & Hieronimum etiam celibem, ex duobus autem filiis uxor prædefunctis quatuor nepotes, Joannem scilicet, & Ascanium ex Bartholomeo Ambrosum, ac Bartholomaeum ex Fratrico nationem fecit dicto Thomae de quibusdam predictis, sub ea lega, ut mortuus teneatur (advento ususfructu ad favorem Hieronymi, quem perecesser) prædia predicta relinquere pro undeviuni ex nepotibus unus filii, quem ipsa oratione bi communicavit, & alteram medietatem parte

alteri communicato nepoti ex altero filio, cum reciprocā inter ipsos nominatos, quatenus continget unum ex eis absque filiis legitimis & naturalibus decedere, utroque verò ita decedente vocavit proximiōes de domo, quos vocavit etiam in casu non facta nominationis, cum autem Thomas orentur inter nepotes ex Bartholomaeo, sperto Joanne, formiter nominasset Ascanium, alias vero duos nepotes ex Francisco, nempē Ambrosium, & Bartholomeūm orentur amico dixisset velle nominare; Hinc sequuta dicti Thomas morte, inter præfatos Ascanium ex una, ac Bartholomeūm, & Ambrosium ex altera devenit est ad dictorum bonorum divisionem, defunctoque postmodum Bartholomeo sine filiis, ista portio consolidata fuit in Ambroſio, deindeque mortens Ascanius, superflue ſolum Brutus filio naturali, poft illius mortem vocavit dictum Ambrosium ejusque filios, cumque idem Ambrosius Ascanii portionem in uno prædio vindicaret quam ita cum propria consolidatam donec vixit pacificè posseidit, contra Franciscum, & Thomam ejusdem Ascanii defuncti filios diētorumque bonorum poſſeſſores, Artemius & fratres, dicti neglegit Joannis proneptores, prætententes ob dicti Ascanii mortem sine legitima prole factum esse caſum fideicommissi in dicta portione ad eorum favorem utpote proximiorum, Judicium inſtituerunt coram Gubernatore Anconæ, à quo prodidit sententia reorum conuentorum abſolutaria, à qua fuit introducta per appellationem cauſa coram A. C. ubi pender.

In pluribus autem diſputationib⁹ coram iſto habitis, Sribentes pro auctoribus in eo inſisteant, quod per dictum Thomam gravatum nominatus ſuifet ſolum Ascanius de linea Joannis, in altera verò linea Francisci nemo nominatus eſſet, & conſequenter quod Ambroſio conuenire non poſſet dicta reciprocā ordiñata inter nominatos, cum ipſe non eſſet talis.

Et quamvis ex parte reorum conuentorum probationes darentur, quod Thomas fiduciarius, ſeu gravatus ambos fratres Bartholomeūm ſclicer, & Ambroſium nominasset, ita etiam comprobante ſubiecta obſervantia diſiōnis, ac poſſeſſionis ut ſuprā; Attamen replicabant, quod cum unicus teſtis de prædictorum Ambroſi, & Bartholomei nominatione deponeret, non de formali, ac determinata nominatione, ſed ſolū de quadam veleitate, quod ſcilicet volet ab iſtos nominare, id non ſufficeret, quoniam veleitas, ſeu voluntas adhuc in via, & non in termino, ſeu non redacta ad actum nihil operatur, ad id allegando Surd. decif. 238. nu. 14. Orthob. decif. 10. num. 38. Dunozett. decif. 762. nu. 6. & 772. num. 16.

Ec quod in omnem eventum, cum donatrix mandasset nominari debere unum, non poterat fiduciarius nominare plures, atque ita transgreſdi ordinem a diſponente præſcriptum ad id allegando Cyriac. controv. 414. num. 1. & seqq. Menoch. conf. 1117. num. 22. & seqq. Fusar. queſt. 356. num. 4. Caſtil. tom. 5. controv. cap. 67. & tom. 6. cap. 12. num. 54. & seqq hinc inferendo, quod vel nemo eſſet nominatus, vel quod ciferetur de jure nominatus Bartholomeus primogenitus, ſeu natu major, qui nullatenus, vel male facta nominatione vocatus ciferetur, ut cæteris relatis Fusar. queſt. 505. num. 3. Molina de primogenit. lib. 2. cap. 4. num. 41. cum seqq. ibique addere. Cyriac. dicta controv. 414. num. 2. cum seqq. Tondut. resolut. civil. lib. 1. cap. 51. num. 6. cum seqq. apud quos cæteri, & Surd. conf. 369. num. 1.

& ſeqg. & conf. 375. edito in caſu, de quo adest decif. 163. millini in Bonon. de Boviis, quæ hodie pendet ſub revisione coram Bourlemont, in qua ego scribo, atque de illa habebitur ſub tit. de donationibus.

Hic rāmen non obſtantibus, ſcribens ego pro reis conuentis dicebam iſtam iustitiam affiſtere, ideoque abſolutoriam debitam eſſe, quoniam poſta nominațione Ambroſii, cum ex iſto fuiffent ſuperfluitati filii, quales erant iſpíſiſter rei conuenti, abſolutum remanebat, atque ſcribentes in contrarium, poſta valida nominatione, non negabant dictam ulteriorē ſubſidiariam ſubſtitutionem ad favorem proximiorum ex defecta conditione evanuisse, ſeu locum habete non poſſe, cum nunquam locum habeat ſeunda ſubiaria ſubſtitutio, ubi effectum ſortituit prima.

De iſpa ſiquidem nominatione de facto, ejusque probatione dubitandum non videbatur; Licet enim de ea unius tantum teſtis deponeret, attamen cum eſſet perſona ſatis qualificata, omniq[ue] exceptione major, atque concludentes affiſſaret ſcientiæ cauſas etiam de facto proprio, hinc proinde, ſtantibus aliis adminiculis, id ſufficiebat ad perfeſſam, & concludentem probationem, que etiam ex teſte singulari præſertim qualificato adminiculis concurrentibus reſultat ex deduct. per Menoch. de arbitrat. caſu 99. Farinac. queſt. 63. numer. 224. & ſeqq. Rot. apud Barat. & add. decif. 111. 483. & 775. & ſepiuſ.

Adminicula verò plura concurrebant; Primo ſciličet adnotatio ejusdem nominationis in quodam libro præfati Ascanii, vel Brutus eius filii naturalis, & hæredis; Secundò iſpum factum diſiōnis, quæ ſub nomine utriusque facta eſſet; Tertiò, quod mortuo Bartholomeo ſine filiis, Ascanius, ad cuius favorem alia aperta eſſet reciprocā ſubſtitutio nihil motivavit; Et quartò demum, quod mortuus Ascanio, Ambrosius jure dicta reciprocā ſubſtitutio eius portionem obtinuit, quod perneceſſe præſupponit dictam nominationem; Iſtam verò ita adminiculativè iustificari poſſe, quinim & adminicula attendi etiam adverſus ipſammet expreſſam fiduciarii declarationem, probari dicebam ex iis, quæ habentur firmata in Perufina Ereditio[n]i Canonicati diſc. proxime precedenti, ac in decisionibus in ea cauſa jam editis, quorum fundamenta in hac etiam diſputatione deducebam.

Quare punctus erat in objectis, quæ ut supra inſinuatum eſt, duo deducebantur; Primo ſciličet adhuc imperfæcta, ac indeterminata voluntatis nomiñandi iuxta eūdem noſtri teſtis dictum, quæ nihil ponebat in eſſe, dum ſola veleitas faciendi non eſſet voluntas, neque propositum in mente retentum aliquid operatur, etiamſi Ecclesiæ, vel p[ro]p[ri]a cauſa favore ageretur, ut plures adverſit[ur] ſub tit. de teſtament. & ultim. volunt. ac alibi; Et ſecundò, quod non potuerint nominari plures, dum teſtrix ſingularem, ac individuam, non autem pluralem, ac diuidam diſpositionem facere voluit, & conſequenter, quod ita juxta præmissas auctoritates, habita nominatione pro inſecta, primogenitus, ſeu natu major vocatus ciferetur, qualis erat Bartholomeus, vel nemo, ita ut locus factus fuerit iuri accreſcendi ad favorem ejus quem non dubitabatur eſſe nominatum.

Pro hujusmodi objectis tollendis, declarandis que æquivocis, cum quibus procedi videbatur, ita non bene ad rem applicando dictas conclusiones, ac auctoritates alias in ſuis caſibus veras, a

præsenti autem extraneas, cum aliqua, pater genium, ac stylum digressione, (ad hujusmodi tamen dilucidationem necessaria,) Advertebam quod in hac materia commissæ facultatis nominandi, vel eligendi plures casus inter se omnino diversi, diversamque rationem, ac juris dispositionem habentes, distinguendi veniunt, tam circa hujusmodi commissæ facultatis validitatem, quam circa modum eam exequendi, ac practicandi.

Primus igitur casus est, ubi testatoris, seu alias disponentis voluntas in alienam omnino liberam voluntatem confertur, puta instituo Titum, si Seius voluerit, sive committit Titio, ut mihi scribat, seu nominet heredem illum quem voluerit cum similibus, ita & taliter, quod substantia voluntatis mortuorum ab aliena libera voluntate remanente pendeat, & tunc ista disponendi forma dicitur de jure reprobata & invalida, cum non debeat voluntas uniuersus illa alterius pendere ad tex. in l. illa *institutio* off. de hereditib. instituend. cum concordant per Civilistas in l. captoriaris C. de militar. testamento, & per Canonistas in cap. cum tibi de testamen. & quam dispositio nis speciem nostrorum antiquiorum simplicitas captoriarum dixit, erroneè tamen, cum captoria propriè dicatur illa dispositio, qua ordinatur ad alienam hereditatem captandam, ut insinuat super in Romana hereditatis de Spatis disc. 57. & in eadem sua materia sub tit. de testamen. Ille autem casus, cum omnibus, qua defuper cadunt, nullam connexionem habebat cum præsenti quæstione, ideoque extraneæ sunt omnes auctoritates illum percutientes.

Alter casus est, ubi testator disponit ad favorem certi generis personarum, vel certorum operum, non tamen specificat personas speciales, vel opera sed specificationem committit gravato, vel alteri fiduciario, cui tribuat facultatem nominandi, seu eligendi, & gratificandi inter plures, aliquos præelligendo, & alios spernendo juxta casus, de quibus in d. Romana de Spatis disc. 57. & in Romana fideicom. de Boncompagni disc. 55. cum aliis ibi proximis, & tunc circa hujusmodi, quas alii dicunt nominationem, alii electionem, & alii distributionem, plures cadunt quæstiones; Primò scilicet, an numerus pluralis à facultatatio resolvi possit in singularitatem, vel è converso singularis in pluralitatem, vel transgredi possit ordo seu genus præscriptum, juxta deducta per Castill. tom. 5. controv. 67. & tom. 6. cap. 220. & seq. cum aliis in d. disc. 57. & ibi proximis; Secundò, an nominatus, vel electus emolumentum habere dicatur ab ipso nominante, seu eligente, à quo gravari possit, vel portus directè, ac immediate à testatore talerū nominandi, seu eligendi facultatem tribuente, quod pendet à distinctione tradita per tex. in l. unum ex familiaff. de legat. 2. & de quo præsertim habetur aetum supra disc. 60. ac etiam in Romana legitima de Pamphiliis sub tit. de legitima aliisque detraction. cum aliis quæstionibus similibus, inter quas præsertim illa, an ista facultas sit variabilis, atque nominatio semel facta sit revocabilis, in qua scribentes nimium variant, Aliis similiter negativam tenentibus, Aliis verò similiter affirmativam, & Aliis distinguentibus, ut pater ex plebe relatis per Castill. lib. 5. controv. 80. Thesaur. junior. lib. 1. q. 65. Cyriac. controv. 340. num. 32. Carenna resol. 133. num. 4. Petra super ritu M. C. Vicaria ritu 4. n. 18 & alios. Et in qua quæstione pro meo iudicio benèque perpensis auctoritatibus hincinde, certa & determinata regula dari non potest, cum pariter videatur quæstio magis facti quam juris, di-

stingendo casus, ac juxta singulorum particulari qualitatem, & circumstantias, licet occasio sit non dederit id particulatiter disputare ut natura virtutis inquire posset.

Tertius casus est ubi voluntas disponent in omnibus perfecta, atque ad speciem rebus ut alterius facto, vel dicto ad ejus petitionem vel probacionem non egat, sed quia in aliquo bigua sit, seu dubitet, recipere possit, testator alicui fiduciario, ejus voluntatis conseruare interpretandi facultatem tribuat, quia etiam de hujusmodi informatiis conceditur ex deducendo in Tudertina disc. 115. & in aliis.

Quartus denum est casus noster, ubi fiduciario perfectè quidem ad favorem certi determinatae personæ, vel certi operis disponentis non vult talem voluntatem publicare, cum præsecretè communicat fiduciario, à quo publicatur juxta terminos textus in l. Theopompi, & praeteg. de quibus in dicta Peruina disc. paul. 16. tunc ut ibi advertitur ista fiduciarius non a nomine Arbitri, vel executoris, sive electoris, distributoris, & nominatoris, ut aliqui directè pro ingenitorum varietate crediderant, quoniam termini promiscue per Doctores adducti percipiunt secundum casum, de quo fideliter illum dicitur gerere personam testis, ita quicquid sibi, licet unico, ob ejus fidem à rebus probatam, plenè deferatur, ita tamen non quoniam testis deponere, ac jurare debet, ejusque deponit esse debet sincera, verisimilis, atque iuramentationem, etiam adminiculata, adeo ut illi fiduciarius nudum organum, seu instrumentum plicativum voluntatis testatoris ut dicta p. 16. sed.

His ita præcognitis, atque applicando, Nos ver labamur in hoc ultimo casu juxta unius textus in d. l. Theopompu, cum ea sola obtemperet, quod necessarium non esset juramentum auctoritatis, dum ipsa disponsit expressè, & quicquidcumque aliam solemnitatem, vel formam remiscerat, expresse deerendo, ut quidam que declaratio quoniam docimur quæ facta sufficeret atque super hoc nulla aderat quæstio.

Hinc de consequenti refutare diebemus distinctionem primi objecti, quod non constare de malo nominatione. Ita cum voluntate conseruare perfecta, & determinata, quoniam isto casu fiduciarius nullam propria voluntatem exercere determinata ut cadat inspectio perfectionis vel impeditoris suæ voluntatis, & an ista sit in via, vel in modo, sive quæstio revocabilitatis, vel irreversibilitatis, cum haec omnia percuriant dictum secundum casum, in quo fiduciarius, seu fiduciarius suam voluntatem, vel arbitrium exercere determinatum in isto casu gerit, ut supra solam peractum testis publicare debentis illam certam determinatam, ac inalterabilem, jam perfectam, depositis voluntatem, quæ occulta erat, & sic non per simplicem publicationem secret, adiungit cutientis grana à spicis, quoniam qui excesserit, atque tollit paleam aperiendo grana, per dicitur confidere ipsum grana, sed solum colligere velum paleam aperit id, quod jam ineptum est, ut 17. ex parte utitur textus in l. adeo 8. cum enim grana, ita quiv. verum domin.

Et consequenter opus non est inspectare, nisi si testis voluntas sit perfecta, & determinata, vel adhuc indeterminata, & imperfecta, sive retractabilis, quoniam cum non agat de valo-

De
re
ftam
ructa
gvi

tate propria, sed de secreto, quod in substantia est certum, ac inalterabile, hinc proinde, eo ipso, quod fiduciarius publicat secretum, istud non est amplius tale, sed publicum, atque id, quod jam determinatum est retractare non potest, sive serio & accurate, sive obiter ac inadvertenter id sequatur, juxta dictum exemplum granorum existentium in spica, quod sive excusor deliberat ac studiosè id agat, sive casualiter, eo ipso, quod grana excusa sunt, irretractabiliter excusio consumata remanet; Sive juxta illud exemplum, quod vulgo pro muliebri facilitate probanda dari solet, de aere deposita in capsula, quoniam ista semel aperta avis fugit, non curando, an apertura sequatur ex voluntate determinata, vel indeterminata.

Ex quo magis hac sine dubio procedere dicendum, quoniam non versabamur in declaratione ab eodem contradicita & destricata cum alia declaratione contraria; sive inversimili, aut alia contraria ad minicula habente juxta calum, de quo disc. p. ced. ita ut caderet quæstio, an magis uni declarationi obiter, &c ex indeterminata voluntate factæ deferrendum est, quam alteri studiozæ ac determinata, quo casu, non resistentibus contrariis admiculis, pro hac secunda respondendum est, a dñe statu eorum, qua habemus de dupli diverso dicto alicujus testis, quorum unum sit incidentis ad extra-judiciale non iuratum, alterum vero iuratum, & iudiciale in formalitate deponendi cum similibus; Ac etiam quia multa, vel joco, vel aulico more ad captandam benevolentiam dicuntur præter id quod verè sint, sed ubi hæc circumstantia cessat, tunc non videtur subesse probabilis ratio dubitans, ideoque istud primum objectum nulam substantiam habere videbatur.

Quo verò ad alterum, quod scilicet disponente testatore nominati unus, nominentur plures, ut nominatio corrut, atque redacta voluntate ad incertitudinem, dispositio conveniat primogenito, seu majori natu, duo dicebant; Primo quod non versabamur in calu conclusionis, in objectum supra deducere, cum ea procedat, quando constat disponentem facere voluisse dispositionem individuam, non nisi uni convenientem, ut est (exempli gratia,) etatio primogeniture, sive dispositio super feudo, aut alijs re, cui individuitas congruat, & in quibus terminis loquuntur *Cyriac. Fusar. Tondut.* & ceteri supra allegati; Hec autem voluntas in praefatione non aderat, sed in oppositum, dum non facta nominatione, disponens vocavit proximiores in genere, & sic isto casu non abhorruit pluralitatem pluriumque simultaneum concussum, ideoque omnis difficultas removebatur ex facto, dum ita intrabat dilemma clarum; Aut nominatio de utroque era validia, & cessabat quæstio. Aut erat invalida ac habenda pro infecta, & intrabat hæc dispositio favore omnium.

Et secundò, quod dicta conclusio procedit, quando dispositio facta est juxta secundum casum, quod scilicet disponens ad certum genus se restringendo, non magis unam, quam alteram personam voluerit, data solùm fiduciario facultate gratificandi inter plures de eodem genere, quod sufficit non egredi, ideoque cessante usu dictæ facultatis, lex supplet eam voluntatem, quæ in hujusmodi rebus individuis congrua, & proportionata videtur ad favorem primogeniti seu majoris natu; Ubi autem verlatur in dicto quarro casu certa ac determinata voluntatis per testatorem communicata, ut supra, ita ut voluntas ad certam, ac determinatam

personam restricta sit, tunc impossibile videatur istam conclusionem applicari, quoniam ita esset admittere ad successionem alias personam, quam à disponente volitam; Ideoque firmum remanere videbatur, conclusiones prædictas in objectum deductas, esse quidem in abstracto, ac in suis casibus veras, incongrue tamen ad hanc facti speciem applicari.

Attingendo autem, ut decet, magis substantiam voluntatis, quam criticam ac figuram vel borum, Advertebam, quod licet disponens adhibuisset numerum singularem, atque de uno inter plures ex quolibet filio respectivè nepotes loquaciter, non tam numerus singularis importaret p. c. c. s. restrictionem ad illum, cum omnimoda exclusione numeri pluralis, dum ut supra, constat disponentem illum non abhoruisse, sed quod numerus singularis stare solùm in facultate, id est quod testatrix nominasset unum inter plures sibi tunc magis gratum, non tamen prohibuerit alios etiam nominari posse, quatenus muratis moribus digni reputarentur; Seu verius, quod ista fuisse cautela procurata per dictum Thomam primum donarium, ut inter nepotes gratificari posset, quatenus aliqui essent benè merentes, alii verò male; De reliquo autem clara videbatur dictæ mulieris voluntas, ut mortentibus dictis filiis quos sciebat esse cœlibes propriamque problem habere non posse, bona recadere deberent ad ejus sanguinem alioque descendentes ex filiis, ut supra, arque ista videbatur substantia voluntatis, ac veritatis, quoniam ut ad. vertitur supra dicto disc. 57. cum ibi allegatis, non semper numerus singularis, vel pluralis debet per necessitatem verificari, sed juxta subjectam materiam, ut ibi.

Dicebant scribentes pro actoribus, quod intra- 20 ret dispositio text. in l. heredes mei s. cum ita ff. ad trebell. super resolutione numeri pluralis in singula- ritates, ac propterera quod ultima substitutio concepta in casu quo omnes nominati morerentur sine filiis, rectè intraret in portione Alcanii ita desuicti, non obstante, quod ex alio filii superstites fuissent, deducendo ad id probandum ea quæ de receipti firmata fuerant per Rotam in Firmata fideicommissi coram Albergato, de qua habetur actum supra disc. 98. & in aliis ibidem allegatis.

Replicabam tamen, etiam in sensu veritatis, quod dicti termini essent extranei à terminis questionis, utpote percutientes casum in quo ex duobus reciprocè substitutis unus prius obiisset cum filiis, unde defecta est condicio, deinde verò alter sine filiis; I. præstanti autem casus erat in oppositum, dum prius obiit Alcanius sine filiis super situm Ambrosio reorum conventorum patre, & conseqüenter factus erat locus primæ reciprocæ substitutionis, qua effectum sortiente, illaque adhuc durante in personis primo vocatis, absolutum est locura habere non posse ulteriorem subsidiariam substitutionem, ideoque causa reducerebatur ad punctum, an d.ctus Ambrosius superstites dici posset nominari, ita ut sibi conveniret dicta reciprocæ substitutionis. Atque omnino probabilius videbatur affirmativa, vel quia constaret de nominatione ut supra, vel quia ubi etiam non constaret de nominatione facta per gravatum, adesset nominatio facta per ipsam donatricem, quæ qualiter dilexit ac nominavit utramque lineam præfunctorum filiorum pro æquali succedere debentem cum sola inæqualitate inter personas utriusque, ut scilicet aliqua ex qualibet præcligi & aliqua ex-

cludi

UCA
entis
t.

cludi possent, dicta verò præligiendi facultate ad exercitium non dedita, omnes æquè vocati censerentur juxta casum de quo supra disce. 57. unde propterea si juxta eundem casum proximè insinuatum in una linea gravatus suam facultatem exerceat & in altera non, id solum operabitur inæqualitatem inter personas utriusque linea respectivè, quod scilicet in una succedat solum præelectus, in altera verò succedent omnes, sed temperatius expositi, unde reciproca inter eos respectivè conveniat. Nimirum quoque in idem suffragante illa circumstantia pro interpretatione voluntatis donatricis, & comprobacione veritatis, quod idem Ascanius decedens absque legitima prole contra omnem ver similitudinem neglectis nepotibus ex fratre & propria linea disponuit ad favorem Alcani ejusque lineæ, ita magis suam obligationem agnoscendo quam voluntariè disponendo & gratificando; Omnesque difficultas cessare videbatur, quia his etiam cessantibus ob gradus æqualitatem æquales esset successio, quod sufficit ad tollendum litis effectum suppletat, unde despicer proventura sensu seu iudicio consultus.

D Ispōne nō textu in l. Humanitat. C. de substitutionib. & alīs substitutionib. t. exemplari l. Humanitat. quæ amenti vel fūcō. fieri potest ad exercitum favorē fieri non possit, quoties amēt vel sus descedentes, vel fratres habet, ut tunc illa favorē substitutione facienda sit; Cum calo dī filio amenti per patrem substitutum sufficiat, siam seu piam causam, neglectis filiis fratribus, dubitari contigit, an legatum de fratribus convenient fūcō, & quā affirmativa tenenda sit, an favor pia causa effectum suppletat, unde despicer proventura sensu seu iudicio consultus.

Ad primum respondi planam videri debet, ut in hac specie maleculum concipiatur, atque sub nomine fratrum veniant fratres, ut reiecta contraria minus communione firmant l. Cart. & ceteris l. tria franci pali, atque alii collecti per Trentiniqua cap. 5. num. 10. Fusar. de subf. quod. 189. an. 180. hanc ex professo disputato articulo dicunt apud Buratt. decis. 802. ubi latè auctoritate cœlantur, argue etiam firmatur filios fratrum hoc vocabulo non venire, videturque opinio dubialis, ac ratione innixa, dum substitutionis rationis dicitur testamentum, quod lex fingit, hoc est fūcō, quem probabile non est proprios fratres vel fratres aut fūcō ob exercitum dare velle, & sic eadem ratio militare videtur tribus ac in fūcō, Ac etiam quia nosque aliquo Statuto exorbitantia à jure, quodnam rigorosè intelligendum veniat in propagatione verborum, sed de jure communi, ne explicante morientis voluntatem, ejusque sumptionem inducente, quam aliqui alii disponere; Et quamvis ista ratio openet etiam comprehensionem nepotum fratrum vel fūcō, attamen in hoc cedendum videtur auctoritati.

Ad secundum verò adverrebam DD. nō debili in his terminis præcisus ad hanc substitutionem exemplare descendere, sed bene tractare quoniam in proprio pupillaris facta post publicationem quæ alias jure directo substitueri non posset, scilicet pia causa favor illam substitueri, argue ginaliter Albericus in rub. ff. de vulg. & pop. 77. vers. sed pone quod aliqui loquendo de monasterio tener negativam assignata ratione, quod Monasterium dici ut filius fictus ejusque loco datur quoad profectus non autem quoad alii apparet Albericum sequuntur Rips. l. Tremacinaq. & similat. per Fusar. d. q 189 num 7.

Ita ratio est bona & concludens ad tecum dum Monasterium, quatenus istud iure filii in clusionem fratrum venire velit, adverrebamus non exinde tolli difficultem em generaliter fūcō pia causa militarem et alia ratione, de qua pia in sua materia sub tit. de testamentis, ac etiam quandoque in præcedentibus, præsternit in Romanus disce. 108. quod scilicet causa pia ex parte hujusmodi juris positivi dispositionibus ac refectionibus, non in ratione privilegi ab eodem ipso positivo subconcessi, ut aliqui putant, sed in ratione exemptionis, quam ipsa haber à jure positivo præsternit civili, ut poterè regnanda ex solo iure naturæ, solaque veritate naturali attenta, & cetero querenter quod eam non afficeret refutatio indebet per textum in l. humanitat.

De
re
statu
e
gvi
g

ROMANA

SEV &c.

SVBSTITUTIONIS
EXEMPLARIS.

*Consilium seu votum pro veritate super
pressis nominibus.*

De materia substitutionis exemplaris ad intellectum textus in l. humanitat, facienda ad favorem fratrum, An sub istorum nomine veniant fūcō, Et quid ubi substituta esset pia causa, An haec exempta sit à dicta restrictione.

Etan haec substitutione ordinata ad favorem unius ex fratribus ad substituti præmorientis filios transmittatur.

SVM MARIVM

- 1 D Ispōne l. humanitat. circa substitutionem exemplare & de casu controversie.
- 2 Sub nomine fratrum venient fūcō in substitutione exemplari, & de ratione.
- 3 An favore pia causa substitutio exemplaris, etiam præter formam l. humanitat.
- 4 De ratione ob quam pia causa non subjacet juri positivo.
- 5 Non datur argumentum à dictis Doctorum.
- 6 De ratione ob quam etiam pia causa subjacet dispositioni d. l. humanitat.
- 7 De fideicommissaria tacita sub exemplari.
- 8 De transmissione substitutionis exemplari.